

кумът е почитан и уважаван родственик и установените чрез кумството родствени връзки и отношения трайно се съхраняват, като се предават от поколение на поколение²²⁸.

В групите и подразделенията, където родството по кумство има своето място в родствената мрежа, ролята и значимостта му най-добре са изразени в обредността. Почитта и уважението към кума намират ярка изява в обредните практики, свързани със сватбата и кръщенето. По време на сватбата в много от групите кръстникът е най-важното лице след младоженците. Съществен компонент от предсватбените обичаи е каненето на кръстника²²⁹. В деня на самата сватба друг задължителен елемент е вземането на кръстника от дома му с присъщата за тези случаи тържественост и показност. С включването си в сватбеното тържество той става и един от най-важните участници с изпълнението на специално предназначенията за него обреди и ритуали по отношение на младоженците²³⁰. При-

²²⁸ Сб. Традиции и памет. Т. I. Ромската сватба във Великотърновско. – Съст. Д. Колев и Т. Крумова. Астарта, 2003, с. 84 – за “дръндарите” кумовете “са най-почитаните и уважавани хора до края на живота им... Кръстничеството е строго наследствено и само в много редки случаи това правило се нарушава.”; Деметер, Н. Ромите: мит и реалност. С., 2005, с. 66–67 – за много групови подразделения в границите на Русия между XIX и XX век установените чрез кумството родствени отношения и връзки практически са ненарушими – “родителите на детето се отнасяли с голямо уважение към кумовете и да се скараш с тях се смятало за тежък грях”; Иванова, Е., В. Кръстев. По дългия път... Живот с другите. Стара Загора, 2006, с. 216 – “...при демирджиите за името (*на детето*) се пита кума – той избира дали да е неговото или това на свекър и свекърва”; с. 233 – по време на сватбата “Специално внимание рударите, демирджиите и лахо обръщат на кума...”.

²²⁹ Съботинова, Д. Семейник или колелото на живота (Обичаи и обреди на българи, турци и цигани/ромà). Силистра, 2002, с. 211; Иванова, Е., В. Кръстев. По дългия път... Живот с другите. Стара Загора, 2006, с. 233–234 – близки родственици на момчето отиват с музика и дарове в дома на кума, за да го поканят да кумува.

²³⁰ Съботинова, Д. Семейник или колелото на живота (Обичаи и обреди на българи, турци и цигани/ромà). Силистра, 2002, с. 220; Сб. Традиции и памет – том I. Ромската сватба във Великотърновско. – Съст. Д. Колев и Т. Крумова. Астарта, 2003, с. 46, 61, 84; Иванова, Е., В. Кръстев. По дългия път... Живот с другите. Стара Загора, 2006, с. 240.